

لسعو را

100

100

100

100

100 100

100 100 100

100

100

دەزگەھىخانى يېرىشىرى وراكەيالدىنى

سوپاسى بۇ وزارەتتا دەۋوشەنبىرى يا حکومەتەتەھەرىما
كوردىستانى ز بۇ ھارىكاريا وان د چاپىرنا كۆفارا سقۇرە دا

خواندەقانىن دەلال:

ئەقە كۆفارا سقۇرە د بەرددوامىيا ژىي خۇدا هەزما (100) ددانىت بەر دەستىن ھەمەد يېن خۆشتى.

يەكمەم ھەزما (قۇقۇللىقى) د روژەك پىرۆز دا كەفتە بازارى پەرتۈوكخانا كوردى، ئەو ژى رۆزا سەد ساليا رۆزىنامەقانىيا كوردى بۇ ل ۱۹۹۸/۴/۲ كۆفارا سقۇرە ئىكەم كۆفارا زارۇييانە ب رەنگەكى جوان و رەنگىن دەركەفتى، كو دەزگەھىن گازى ئەڭ كۆفارە دەرئىخىست و ھەفمال (فەھىمى سەلان) رۆلەكى كارىگەر ھەبۇ د دەركەفتىندا كۆفارى دا.. بەلى ژ بۇ خزمەتكىرنا زارۇييان ز ھەزما (100) ئەم شىايىن بەرددوامىيى بەدىن دەركەفتىندا كۆفارى و مە نەھىلایە زارۆك ژ قۇقۇللىقى كۆفارى بى بەھر بىن.. دىسان سوپاسى بۇ دەزگەھىن خانى و بەرىز فەھىم عبد الله كو ھەرددەم پىشەقان بۇونە بۇ گەشەكىن و پىشەكەفتى قۇقۇللىقى.

خواندەقانىن دەلال: ئەڭ كۆفارە يا ھەمەد ھەمیانە و ھەر كەسى پىشىيارەك يان ھەزەك ھەبىت بۇ پىشەبرىنى وى ئەم وەك سەتافى كۆفارى د ئامادەينە ژ بۇ دان و سەتەندىنى لىسەر بىكەين و ئەڭ كۆفارە يا ھەمى خەلکى مە يېن خۆشتى يە، ئەقچار ئەم چاھەرىيى بەرسە و پىشىيارىن ھەمەد ئەم ئەم دخوازىن روژ بۇ روژى ژ ھەمى لايەكىقە (نافەرۆك، دەرھىناناھونەرى، نىگاركىشى و وينە) بەرەپ پىش بىبەين.. ئەقە ژى ب ھارىكاريا ھەمەد ئەم بەرىز دى ھېتىھەنچامىدان.

ھەقلاان: ل قۇقۇللىقى مە پىرۆزى (ز وەشانىن كۆفارا سقۇرە) ژ دەستپىيکىرىھە و تا نوکە مە (٩) پەرتۈوكىن زارۇييان ز (سیناريو، چىرۇك، ھەلبەست، پىزانىن و زانست و رەنگ كرن) دەرئىخىستىنە و ئەم دەرددوامىن لىسەر پىرۆزى خۇدا ئەقە ژى لايەكى دى يېن گەشى قۇقۇللىقى يە و ب ھەزرا من مىزۇويا رۆزىنامەقانىيا كوردى دى قان سەربۆر و قۇناغىيىن رۆزىنامەقانىيا كوردى ب پىرۆزى زانى كو خزمەت كەت بۇ زارۇييان ھاتىيەكىن؛ چونكە ھەزرا زارۆكىن ھېقىيىن پاشەرۆزا مللەتان. ل دوماهىيى دى بىزىن: ھەمى سەرىن ھەيغا ل بەندى كۆفارا سقۇرە بن.

سەلام بالاىي
سەرنقىيەسىر كۆفارا سقۇرە

خودانى ئىمپىارى
فاضل عمر صالح

سەرنقىيەكار
سەلام بالاىي

mail: balayiselam@yahoo.com
تىنەقۇن سەرنقىيەكارى، ٧٦٤٠٢٠
موبايل: ٤٥٩٤٤٦٢

سەرىتىرا نەقىسىن
پەروين عبد العزيز

پىنداقچوونا زمانى
مەسعود خالد گولى

دەرھىننادا ھونەرى
سەر على
محمد ملا حمدى

mehemed_sersinki@hotmail.com

نېڭاركىش
نەحمدە بىرى

mail: ehmedbir@yahoo.com

تىنەقۇن رەقىەتەرىن، ٧٣٤٠١٩٣

www.eduhog.net/sivore
e_mail: sivore@eduhog.net

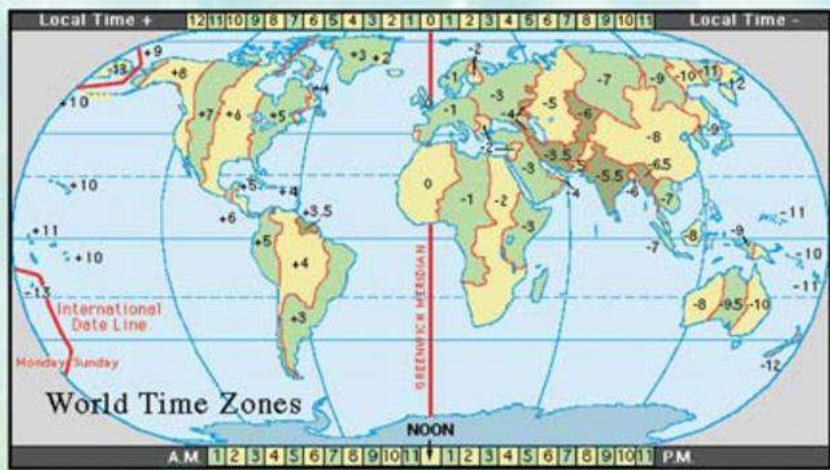
بەلاقىمەز نىكەن
تەمىزىكەنە ئۇزار
لەنلىق بازىز قابىت ئەلمەكىن
موبايل: ٩٨٤-٧٥
mail: doskic@yahoo.com
NIZAR

ٹائ: مہ سعید خالد گولی

چروا (گرینیچ) بوو هپلا ده سپنکا ده مژمیری ؟

بهري يهكين پيچانى بهينه دروستكرن، مرؤوفى تشتى خوه ب تشههكى دى يى بەرنىاستر دكىشان و دپيچان، بۇ نموونە ناقيبەرا مala خوه تا مala حيرانى خوه ب پىنگاچان دپيچان و ب ئامانەكى تايىبەت(ودكى ئامانى فترا) گەنم و جەھ و گارس و...هتد دكىشان. لى ئەقروكە هەمى روينشتقانىن جىهانى لىسر يهكىن نەگۈر رېك كەفتىنه، ول پرانىيا ودلاتان رېقەبەرىيەن تايىبەت هاتىنە دامەزراندىن دا چاقدىريما يەكىن پيچان و كىشانى بکەن. ل خوارى ئەم دى باسى يەكەيەكا (ددم)ى كەين كا چەوا هاتىيە دەنسىشانلىكىن.

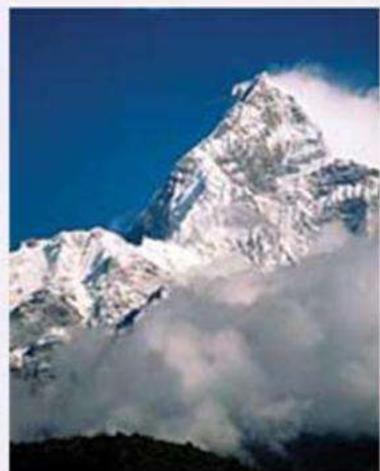
ل سالا (۱۸۸۴) ی زایینی کونفرانسەک ل بازیری (واشنتون) بى نەمرىکى ھاتە گرىدان بۇ ھەلبىزارتىنا گونجايتىرين شىوازى دەستىشانكىرنا دەمى ل سەرانسەرى جىهانى. د ۋى كونفرانسى دا گۆيا نەردى لىسر (۲۴) پارچەيان پارفەكرن، كو ھەر پارچەيەك ژ وان (۱۵) پلهىيەن درېزىيا جوگرافى بخودقە دىرىت. نەقە دابەشكىرنەكا بىنەجە بۇو؛ چونكى گۆيا نەردى ب لەزاتىا (۱۵) پلهىيان د دەمزمىرەكى دا دىزفەرت. (دەم) ل ناقبەرا ھىلەكى بۇ ئىكاك دى تەممەت ئىك بۇو، واتە ژ ھىلەكى بۇ ھىلەكادى (۱) ئىك دەمزمىر بۇو. لى ھەر تىشەكى دەسپىكەك يا بۇ ھەى و قى دەمزمىرەزى دەسپىكەك دەپىا، لە زاناييان بۇ قى مەبەستى بازىرى (گەينىج) ل بىرتانىا دەستىشانكىرن ودىك دەسپىك بۇ ھەزىمارتىنا دەمى.

هوسا ددمى ل (گرینیچ) نیقره بیت (ددمزمیر ۱۲ بت) واته ل هیلا دویقرا بو رهخ روزهلاقتی دی ددمزمیر (۱) نیکی پشتی نیقره بت و ل هیلا دی (بو لایی روزنافای) دی ددمزمیر بته (۱۱) ای بهری نیقره. ل رهخ دی یی گویا نهردی (بهرامبهر هیلا گرینیچ) ای هیلهکا دی یا همه کو دبیزنه (هیلا نیف نتهوی یا میزووی). ددمى ل (گرینیچ) ای ددمزمیر (۱۲) ای نیقره بت، واته لسهر هیلا نیف نتهوی ددمزمیر دبته (۱۲) ای نیقا شهقی.

چیا و بەستى

رويى بسەر قە يى نەردى هەر دەم د گوھەرینى دايە. هندەك جاران سىنسىلە چىا پېڭ دەھىن ژ چىايىن نوى ديار دىن، هندەك جاران ژى ژ نەگەرى پەقىنا ۋۆلكانان چىا رەنگەكى دى بخودەقە دىگرت.

نافى بىلدۈرىن چىا ل جىهانى (ھيمالايا) يە و نافى بىلدۈرىن چىايى كوردىستانى ژى (ئاگرى) يە.

* بۇچى كىلىيىن چىايان بەھەرن؟

دەما تو بىسەر چىايان بىكەقى، هندى تو پىتىر بىچىيە سەرى، دى پىتىر ھەست ب سەرمایى كى. ھەر (100) مىيەران كو مىرۇق بىسەر بىكەقت، گەرماتى نىزىكى (1) ئىك پلهيا سانتىگراد كىم دېت. واتە هندى ل راستىگەھيان سەقا گەرم ژى بت، لى سەقا ل كىلىيىن چىا (ب تايىھەتى يېن بىلدە) دى سارتر بت، بۇيە ژى وەك نموونە چىايى (ئاگرى) ژېھەر كو گەلەك بىلدە، بەفرا سەرى وى قەت ب تمامەتى ناھەللىيەت.

بهسته

بهسته ودکی رویباره کی مهزنہ ژ
قہراسی. ژیانا ٿی قہراسی ڙ قریسکه کا
بھفری یا دھسپیکری. بھفر بسہر بھفری
دا دبارت و ودکی لحیفه کا ستور لیدھیت
و ژ بھرکو باری ٿی بھفری گران دبت،
له و تھخ بُو تھخ نه ڦ بھفره هویر دبت
و دبته بهسته، و ج گافا نه ڦ بهسته

بجھلیت دی ئافا دھریایی (٦٠) شیست میٹران بلند بت و هینگی یہ کو پرانیا دھفه رین هشکی
بیئن نوکه دی بن ئاف بن.

* مهزاھیا چیاین بهستی چهندہ؟

(٥٩٠) بهستیا جیھانی یا ل هھردو جھمسه رین باکور و باشووری جیھانی و چیاین بهستی
سهردرايی مهزاھیا خوه، لئے هھر پرتھ کا بچویکه ژ فان دھفه رین بهستیگرتی. دھم بُو دھمی
دھفه ره کا بھر فرہا بهستی پرت پرت دبت و هھر پرتھ ک خوه سه ری خوه دبته چیایه ک و
د ئافا دھریایی دا دلقلخت.

نه و پارچا نہم لسہر دھریایی دبینین نه هھمی چیایه، بھلکو نه و کیلیا چیاین بهستی یہ و
باھرا مهزاھنرا ٿی چیا د بن ئافی ٿه فھشارتییه. دھمی نه ڦ چیایه دلخت، هھر تشنھکی
بکھفت بھر ریپا وی خراب دکھت و هلدو دھینت. نه و هند ب هیزه کو دشیت گلهک چیایین
مهزن بمهھینت (پویج بکھت) و کھفرین گلهک مهزن ب کیلومیٹران دھاھیتھ جھهکی دی.

پرسیار چکش جمیع امور

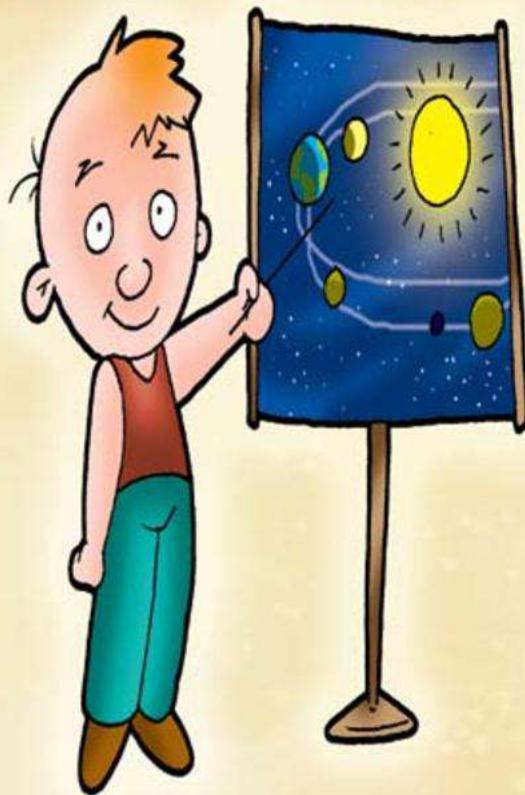

بۇچى دەمىن دەكەينە غار، زەقلىەكىيەن مە دەيىشىن؟

نیپار گولی:

بهرسف: دهمني نه م بهلهز دکهينه غار, دلي مه زئ
بلهه زتر ليددهت دا ئوكسيجيينا پېيویست فريکهته
زەقلەكان: چونكى ل فى دهمني زەقلەك پەر كار دكەن
و پەر پىدەقى ئوكسيجيىنى و خويىنى دىبن, و د نەنجام
دا رهين لهشى گەلەك دواستىيەن و گەلەك دئيشن و
ئەق ئىشانە د زەقلەكان را خويما دېت. لى پاشتى
بېنهنۋەدانەكا كورت ئىدى مەرۆق ھەست ب خۆشىي و
ئارامىي دكەت.

بوجی ہے یہ دتھی یسیت؟

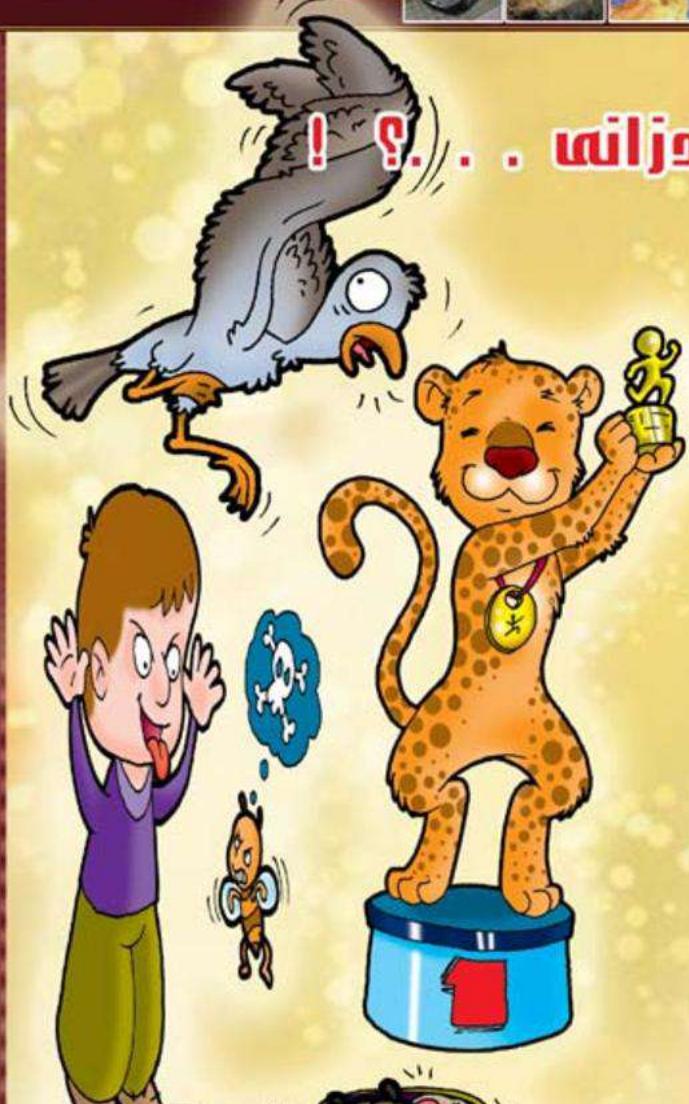
هزار مه سعد:

بهرسون: هه قلا مه راست دېیزیت، پانی هه یې نه
وهکی روژ و ستیرین دېیه کو ژ غازا پیکھاتبت،
به لکو هه یې يا ژ که فرین رهق و ته زی پیکھاتی، و
سەردایی ۋىچەندى ژى ئەو ھەر دەھىيسيت! پا
چەوا كەفر رۇناھىيى دددەت؟

يا راست، هه يف و هک خوديکه کا زينه مه زنه و نه و
روناهيا کو هه يف دهنيرته نه ردی، هه مان تيشكين
روزئنه کو ب هه يقني دكهفن و هه يف پتريا وان
تيشكان و دردگرت و ريزهدا گلهک کيم
دز فرينته، ل ڙ بهر کو تيشكين روزئي گلهک ب
هيزن، له و نه و ريزا گلهک کيما کو مه ڙي دگوت،
مه زن خويا دكهت و نه م و هسا هزر دكهين کو هه يف
يا دته ييسیت.

ئەرھە ئە دۆزىتى . . . ؟!

* چەنگىن (مريشكا تويفانا سەرگەردا) ژ
چەنگىن ھەمى بالندان درېزىتىرە و ئەق
درېزىيە هىندەك جاران ژ سى مىتىر و نىقا
پتە.

* پلنگى لىوبارد بەزەكتىرىن كىتىك و
بەزوكتىرىن گيانەور دەھىتە ھەزمارتىن لىسەر
رويى ئەردى، كۆ هيىزا وي نىزىكى (۱۲۰)
كىلومەترانە د دەمزمىرەكى دا.

(سيزار مەسعود)

* گرانيا ئاسنى د لەشى مەرۇقى دا (۶) گرامە.

* گرانيا ھەر گولچىسىكەكا مەرۇقى (۱۵۰)
گرامە.

(بارين دۆسکى)

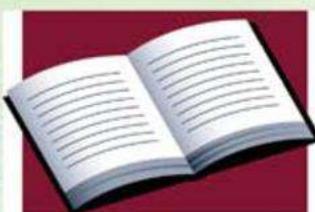
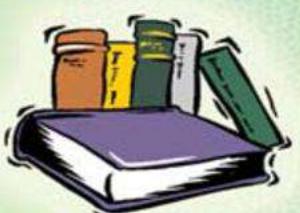
* مىش دۈزىانا خو خىرى دا (۵۰۰) ھىڭىدا دىكەت.

* دەملى مىشا ھنگىقىنى ب مەرۇقى قەددەت
ئىكسەر دەرىيت.

(رەھقىن شاورىكى)

ئىدەر:

- 1) باز ھم بە من بىكى چىرا، تارىكى لەنوكوم
- 2) سىستەما رۆز و حىبهان، خالدى ئەزىز
- 3) بىنەماينىن جوگرافيا كىشتى، نىشوان شوڭرى ھەرورى
- 4) كۆكب الارض، براين ويلىامز، ت: دار الفاروق
- 5) كۆفارا (علاء الدين) ھەزمارتىن (۶۶۷ و ۶۷۶)
- 6) چىند سايتمەكتىن ئىتىنەرنىتىن ب زمانى فارسى

ژ بزافین ریشه به ریا چالاکیین قوتا باخانان ل دهوکی سرود و سترانین نیشتمانی د CD یه کی دا

دهوک: بلند

په روهرد دکرنا به رهبابین نوو ئه رکه که دکه فیته سه ر ملی هه مهو وان لایه ن و که سانین په یوهندیدار یین د بیا فی په روهرد و فیرکرنی دا کار دکن کو فی به رهبابی ب باشترين زانست و زانین چه کدار بکن. ئه ف ئه رکه ژی ریشه به ریا گشتی یا په روهردا دهوکی ب ریکا ریشه به ریا چالاکیین قوتا باخانان ب گرنگی و هرگرتیه و سالانه بزاف و چالاکیین هونه ری و ل سه ر هه مهو و ناستان ئه نجام ددت.

ل گه ل ده سپیکرنا فه کرنا ده رگه هین قوتا باخانان و لیدانا زه نگلا ده سپیکرنا خواندنی، ریشه به ریا چالاکیین قوتا باخانان و د ری و رس مه کی دا ل هوله په یمانگه ها هونه رین جوان ل دهوکی و ب به رهه قبوعنا هژماره دکا به پرسین حزبی و حکومی و ماموستایان ، ل روژرا ۲۰۰۷/۱۰/۴، CD یه کی سرود و سترانین نیشتمانی کو ژ ۱۰ به رهه مان پیک دهات نیخسته به ر دهستن ماموستا و قوتا بیین سه رهتایی ل پاریزگه ها دهوکی دا مفا ژی بهیته دیتن. ئه ف به رهه مه ژی کو ب سه ره په رشتیا لژنه یه کا بسپور فه هاتیه هه لبزارتن، مه ره م ژی بلند کرنا ناستی هزرا نه ته و هی یه ل نک قوتا بی کورد و دانه نیاسینا وی یه ب ماف و نه ته و او، کول پا شه روژی کار و خزمت بو وی نه ته وی بکه ت و ببته ئیک ژ نهندامیں وی یین کاریگه ر و بشین ئافا کرنی بکه ن.

هه زی گوتني یه کو ئه فه به رهه می سیئی یه ریشه به ریا چالاکیین قوتا باخانان و ب پشته فانیا حکومه تا هه ریما کوردستانی و ژ به رهه مئینانا ستودیویا ریشه به ریا چالاکیان چاپ و به لاف دکه ت. ئه ف به رهه مه کو د گه ل دا نامیلکه یه که سرود و ستران تیدا هاتینه و هشاندن، ب هیقیا هندی کو مقایه کن مه زن ل قوتا باخانان ژی بهیته دیتن.

شەقاب سەھم

وەز عەرمى: وارھىل سەرگەلى

د شەقەكا ھافىنى يا بى دەنگ دا، پىشتى خوارنا شىقى من تەماشاي قىلمەكى ب سەھم كر د تىلەقزىيۇنى دا. ئەز د ناڭ رويدانىن وي دا گەلەك ھەلچۈوم. قىلم ب دوماھى ھات و ئەز چۈوم داكى بىنقم، لى ئەز ب تىن مام، دايبابىن من و خويشقا من د نىقسى بۇون و ئەز بۇ دەممەكى درېز د قى شەقى دا مامە ھشىار. من گوھ ل دەنگىن ترسنالا ھەبىوو كۆز لايى سەردادى قە دهاتن. من دەپيا بىمە قارەمان. من دەست دا ئەلەتريكا خود و بەرەڭ سەردادى قە چۈوم. من ج نەدىت و ج نەبەيىست ژ بلى سترانىن سيسىركان. لى ترسى ئەز بەرنەدام. بەرەڭ بەيتۈنى چۈوم، دىسان من ج نەدىت، و پاشى ب ھېمەنچە زەرىمە د ناڭ جەن خود دا. لى دىسان من ھەمان دەنگ بەيىست.. دىسان من دەست دا ئەلەتريكا خود و چۈومە د سەردادى قە و من ج نەدىت، لى دەمى ئەز چۈويمە بەيتۈنى و من ئەلەتريكا خود ئىخستىيە وي جەن من گومان لسەر ھەئى، من دىت پشىكا من سەرەت خود يى د ناڭ وي ئاميرى موزىكى را ئاسى كرى يى كو من سېيىدى چىكىرى.

ئۇنى پىلەكا كەنلى خود ل من دا، من دەرگەھ دائىخىست و دەممەكى درېز من ب دەنگەكى بلند دىكە كەنلى، و پاشى چۈومە د ناڭ نېيىكىن خود را و ئەز ھېم بۈوم. سېيىدى و لسەر سفرا خوارنى، من ئەقە سەرھاتىيە بۇ خىزانى خۇ فەگىرا.

جورین ورزشی

به رهه فکر

بابی هاگر

جوانسٹیک

جمناستیک، ئىك ژ يارىيەن جوانى و بەددویىن يە، ل
دەسپېكى ل وەلاتى مسىرى ئەف يارىبىه ھاتىيە كىن و
ھندەك ژ دىرۈكۋانان وسا دىيار دكىن كۆب دو ھزار سالان
بەرى زايىنى مىرىان ب يارىا جمناستىكى رابووينە و ل
دەمىن نۇو دا پېشىكەفتىن ب خۇھقە دىتى يە و چار لق ب
خۇھقە گرتىينە، ئەو ژى:

ئىكەم: جمناستيكا ئاسان (ئەرتىيستىك) ۋ بۇ ڙن و زەلامان.

دوہم: جمناستیکا ریتمی (Rhythmic) ژبو ڙنان ب تنی.

سییه م: جمناستیکا گشتی ژ بؤ ژن و زه لامان.

چوارم: نیرو بیک بوویه کو ئىكەتىا دەولەتى ل ئولۇمپاتىن ئەتلاتنا وەلاتىن ئىكەرتىيەن ئەمرىكى ل سالا ۱۹۹۶ ئەڭ جورى يارىي هىنايىه پىش.

ئىكەتىا دەولەتى ڈى يارىيەن ل سالا ١٨٩١ ئاتىه دامەزراندن و يارىيەن وى ل سالا ١٨٩٦ ئىچووينە دناف يارىيەن ئولومپى دا. تىنچ جمناستىكا ژنان ل سالا ١٩٢٨ ئىل خولا ئەمستردام ھاتىه دناف ئولومپيا دا ھاتىه كرن. ئاميرىن يارىيا جمناستىك ڈى پى دھىتە دىكىن: خود ھلاۋىستن و ستۇونىن ھەفتەرىب و ھەسپ و مىزرا خوه ھافىتنى و خەلەك. ڙ بۇ لەپىن ئەردى ڈى پارچە ياخىدا ئەردى يارىيەن دەھىتە تەرخانلىك.

کوردم

عرفان محمد نهضتی

وهلاتی مه ئافایه
روناهیا چافایه
بؤ واری خو دلسوزم
ل بئر دلی هیژایه

***

دی بیژم گهلى کوردا
بگرن ریکا شههیدا
یئ دگهل ود ههر ئهزم
دی دهر کهین کول و دهدا.

کوردم کوری کوردامه
شیئری دهشت و چیامه
خاکا خو دی پاریزم
هندي ل دنی مامه

***

دی پاریزم ڤی ئهردی
بلند کەم نافی کوردى
خودان ریباز و دۆزم
گەلو تو چاک و مەردی

***

زاروکین به هرمهند

نیگار کامل

دیدار: هیژا وهیسی

* بەشەمەند خەدنا مەن بەعەن ئەفاث و بەرۋەدا مامە.

* ئەمەر خۇويكا زيانى يە و گەلەك زارۇك ژە فەتىل ب

. نارەزۇيىن خۇ نەماشىغا قىمۇق خۇويكەن بىكەن.

هەقال مە (نیگار) بەھرەمەند و ھونەرمەندى زىرەك و خودان شيانە و كەسايەتىيەكا بەرنىاسە ل بازىرى دەھۆكى و گەلەك كارىن ھونەرى بۇ زارۇكان ئەنجام دايىنە و رېزەدا زۇر ژ زارۇك و سىنالان حەز ژ (نیگار) ئىدىكەن، ئەقە ژى بۇ دەنگى وي يى خوش دزفريت. مە ژى ديدارەك دگەل ھەقال خۇشتىقى (نیگار) ئامادە كر دا چەندەكى ژ زيانا وي بىزانىن.

* حەز دكەين ل دەسىپىكى خۇ بۇ خوانىدەقانان بىدەيە ناساندىن.

- ناقى من (نیگار کامل ئەممەد)، ل ۱۹۸۹/۱/۲ ل دەھۆكى يى ژ دايىك بۇويم. و ل سالا ۱۹۹۷ من دەست ب بەھرەبىيەن خۇ كرييە و من يا شىاي پشکەكى ژ خەونا خۇ ب جە بىنم. د قى ماوهى دا من سترانا (ئەى زاروکىن ژىهاقى) ياش زارۇكان گۇتى، و من پشکدارى ياش بەرھەمى (نىشتمان) دا كرى، كو (CD) يەكى سترانىن زارۇكانە، و ھەروەسا سترانىن دەسىپىكى فلم كارتۇنلىقىن (سۈزا ھەقالا، ريمى، ماوكلى، روپىن ھود، رۇناھى، قوتاپخانا كونفوئى و...ھەتى) ژى يېن گۇتىن.

* تو ژ بلى ستران گوتني، هونهرهكى دى ژى دزانى؟

- بهلى، ئەز هندهك ناميرىن موزىكى دېھنم، و كارى دوبلازى ژى دكەم. هەر ژ بەر ۋە چەندى ئەز يى هاتيمە وەرگرتەن وەك كارمەند ل پشقا دوبلازى ل تىلەقزىيونا (كوردستان/دھۆك). ديسان ئەز پەيىش و ئاوازان دادنەم بۇ زارۇك و مەزنان.

* ئىكەم كارى تە يى هونهرى ج بۇو؟

- ئىكەم كارى من يى هونهرى ستران گوتىن بۇو، كو ئەو ژى د رىپا پىشكداربۇون د ئاھەنگىن قوتابخانان دا، ئەز بەر ب ستران گوتىن فە چۈوم.

* تو حەز ژ دەنگى كىز هونهرمەندان دكە؟

- ئەز حەز ژ دەنگى ھەمى هونهرمەندىن زارۇك و مەزن دكەم، ب تايىبەتى (محمدەمەد عارف جزىرى).

* لاوينيا تە ج گوهۇرىن ل دەنگى تە يى نازك نەكرييە؟

- ب كەنيقە: بەلى ئەفە تىشتەكى سروشتى يە، لى خزمەتا من ھەر يَا بەردەۋامە.

* خۆشتىرين تىشت ل دەف تە چىيە؟

- ھەقلىنى، من گەلهك گەلهك ھەقىل ھەمنە.

* تو كۆفارا سقۇرە چەوا دېيىنى؟

- كۆفارەكە ھەمرەنگ و ب مفایىە، و ب دىتىنا من ھەمى زارۇك حەز ژى دكەن؛ چونكى ئىكەمىن كۆفارە ل بازىرى دھۆكى زارۇك فيئرى رەوشەنبىرىي كرىن.

* دوماھىك پەيىشا تە؟

- دەمى زارۇك سترانىن من دېيىن، ھەست ب دلخۇشىي دكەم و ھەست پى دكەم كو ئەز يى شىايىم پىچەكى خزمەتا وان بکەم.

پهیکەرین بازیری

پهیکەری شەھید عزمت عبدالعزیز

بەرهەشقىرون و فوتو: بىلەن مەممەت

دناف هەمموو گەلین دنیاين دا، هندهك مرۆڤ ھەنه بىووينه ھىمايىن بەرخودانى و خەبات وتىكوشىن پىچەمەت سەرەرازيا مللەتى خود كىرىنە و ھەتا وى چەندى كۈيانى خود ڑى ل سەر دانى و شەھيد بىن و گىانى وان پىرۇز بىمېنت و ناھى ئان ددىرۇكى دا دېتە سەتىرەكاكى گەش و ناھىتە ڙ بىرگەن.

زارۇكىن دەلال... ددىرۇكاكا مللەتى كورد دا و بىدرىزىا خەبات و بەرخودانى وى دا پىچەمەت بەدەستقەئىنانا مافىن خود يېن رەدوا و داناندا كىانەكى بۇ خود و دەكۆ ھەمموو گەلین قى دنیاين، بە ھزاران شەھيد دايىنە. ئىك ڙ وان ڙى يېن بىووينه ھىمايەك گەش، شەھيد عزت عبدالعزىز بۇو. نەف شەھىدە كى يە كۆ پەيکەرەك بۇ وى ل بازىرى ئامىدىن بەھىتە دانان؟ بەرسەف ڙى نەقەيە:

ل سالا (١٩١٢) ل ئامىدىن ڙ دايىك بىوویە، خواندىن سەرتايىي ھەر ل ئامىدىن ب دوماھى ئىنیاىيە و دوا ناقنجى ل (مووسىل) و كولىزىا لەشكەرى ل بەغدا و ل دويىف دا خولا نەفسەرین نەركانان ل (المندەن) پايتەختى بريتانيا.

ئىك ڙوان كەسان بۇو يېن دناف پارتا هيوا دا و پالپشتى وان بۇو كۆ ل سالا (١٩٤٥) ڙ) گەھشىتە سورەشا كوردى پاشتى ل سالا (١٩٤٢) ھاتىيە دامەزراتىن و دەك نەفسەرى گىريدىنى ل دەقەرا بارزان ، خودى ڙى رازى ئىك ڙ نەفسەرین خودان شىيان بۇو ل ناڭ لەشكەرى عىراقى و خود ل سەر ھە فالىن خۇز نەفسەرین عەرەب و ترکمان فەرز كەربوو و كەسەكى ب ترس بۇو دناف وان دا، دەمىن

ھەست ب وى چەندى كرى كۆ نەو يېن ب چاقىنى نەقىان و دل رەشىن بەرى خود دەدەنە كوردان، پىتر خود ماندى كر و شىا بچىتە پېشىا هندهكاكا ڙ وان ب پلى و كەنۋاتىن، و دەمىن ل بەغدا، بەردەۋام قوتابىيەن كورد كۆم دىكەن و هان ددان بۇ خواندىنى و پاشتەۋانى و ھارىكارىيا وان دىك ل دويىف شىيانىن خود و ب تايىبەت ھارىكارىيەن پارەي. دەمىن گەھشىتە رېزىن شورەشى ل (بارزان) وارى وى يېن نابورى و جقاكى و لەشكەرى گەلەك يېن باش بۇو، بەل ڙ بەر ھەستكەنە وى ب وى زۇرداريا ل گەلى كورد دەھىتە كرن ب ھەرى دىت رېيەكى بىرىت تىدا پىشكەدارىي د رىزگاربۇونا مللەتى خۇ دا بىكتەت و قوربانىي ب بەھاترىن و گەنگەتلىن تىشت بىدەت، لەوما پىشكەدارى د سورەشا بارزانى سالا (١٩٤٥) دا كر ب سەرۇكاتىيا مىستەفا بارزانى و پاشتى شەكمەستنا شورەشى ل سەر دەستى رېيما عىراقى ب ھارىكارىيا

ئنگلیزى و ل وى دەمن كۆمارا كوردىستانى ھاتىيە دامەزراىندن بەرەت نيرانى چوو و گەھشتە رېزىن لەشكەرى كوردى و د گەل دا خزمەتا كۆمارا ساقاکىرەوا كۆ ل دويش هيقى و نۇميدىن وي و ھەمى گەلى كورد پەيدا بۇوى و ب پشتە ئانىا ئىكەتىيا سوقىيىتى ، بەلى ژ بەر بەرەتەندىيىن جودا جودا يىين دەولەتىن مەزن و پاشتى ب دوماھى هاتندا شەرى جىهانى يىن دوى ئىكەتىيا سوقىيىتى ژ پىيگىرىيىن خوه ليقەبۇو و ب ھارىكارى و پشتە ئانىا كۆمارا كوردى بەرامبەر ھندەك سوزىن شاھى نيرانى يىين د بەرەتەندىيىا ئىكەتىيا سوقىيىتى دا و ب فى شىوهى كۆمارا كوردىستانى ئنافچۇو و بەشمەكىن پىشەمەركە و لەشكەرى كوردى ب سەركەدايەتىيا بارزانى يىن نەمر بەرەت ئىكەتىيا سوقىيىتى چوون و بەشى دى كۆ (عزەت عەبدۇھەزىز) دگەل دا بۇو دگەل شىيخ (نەحمدە بارزانى) فەگەريانە عىراقنى پشتى حکومە تا عىراقنى سۆز داي كۆ وان سىدارە نەدەت، بەلى ژ بەر داخوازىن بەرەتەنام ژ ودىسىن عىراقنى بۇ سىدارەدانان چوار نەفسەران (نورى نەلسەعید) نەچاربۇو دەست ژ سەرۋەكتىيا حکومەتا عىراقنى فەكىشت وەك نەرازىبۇون ل سەر بىريارا سىدارەدانى و حکومەتكا نۇو ب سەرۋەكتىيا (سالح جەپر) ھاتە دروستكەن و ل ۱۹۴۷/۶/۱۹ (عزەت عەبدۇھەزىز) دگەل ھە رسى ھەفالىن وي (مستەھا خوشناؤ، خەيروللا عەبدۇلکەريم و مەحمەددە محمود قودسى) هاتنە سىدارەدان.

نەف پەيكەرى ل ئامىدىن ھاتىيە دانان ژى يىن وي قارەمانى كورده كۆرۈي كورد و كوردىستانى كرى، شەھىد عزەت عەبدۇھەزىز.

پینووس و ژیبر

وەرگىران ب دەستكارىقە: چنار بناشى

پینووسەك ھەبۇو سەرى وى ژیبرەك پېقە بۇو.

ژیبرى گوتە پینووسى: چەوانى ھەفال؟

پینووسى ب تۈرەيىقە گوت: تو نە ھەفالا منى!

ژیبر مەندەھوش بۇو و گوت: بۇچى؟!

پینووسى گوت: چونكى من تو نەھىيى!

ژیبرى ب عېجزىقە گوت: بۇچى تو حەز ڑ من ناكەمى؟

پینووسى گوت: چونكى نەوا نەز دەنفيسم، تو ژى دېبى.

ژیبرى گوت: نەز ب تىنى شاشيان ژى دېبم.

پینووس عېجز بۇو و گوتى: ما تە ج ژىيە؟

ژیبرى ب حوانى بەرسف دا: نەز ژیرم و نەفە كارى منه.

پینووسى گوت: نەفە نە ج كارە تە ھەى!

ژیبر لى زەرى و گوتى: كارى من يىن ب مفایە، ودكى كارى تە.

پینووس پىر تۈرە بۇو و گوتى: تو يَا شاشى و دېبلەندى.

ژیبرى ب مەندەھوشىقە گوتى: بۇچى؟!

پینووسى گوت: چونكى نەوى دەنفيسيت باشتەرە ڙ نەوى ژى دېبەت.

ژیبرى گوت: ژىبرنا شاشيان و نەفيسينا دروستيان ل ئىلەنە.

پینووسى ھزرىن خۆ كرن، پاشى سەرى خۆ بلند كر و گوت:

تو راست دېبىزى ھەفالا من.

ژیبر كەيفخوش بۇو و گوت: هيشتا كەيفا تە ب من ناهىيت؟

پینووسى ھەست ب پەشىمانىيى كر و گوت: نەز ڙ وى تۈرە نابىم يىن شاشىيىن من ژى دېبەت.

ژیبرى گوت: نەز تىشى دروست ژى نابىم.

پینووسى گوت: بەلى نەز دېبىن رۆز بۇ رۆزى تو يَا بچويك دېبى.

ژیبرى گوت: نى ب ھەر ژىبرنا شاشىيەكى، نەز پارچەيەكى ڙ لەشى خۆ دەكەمە قوربان.

پینووسى ب عېجزىقە گوت: نەز ھەست دەكەم نەز ژى رۆز بۇ رۆزى يىن كورتتر لى دەھىم.

ژیبرى دەھى دلى وى دا و گوتى: ھەتا نەم قوربانىيى نەدەين، نەم نەشىن مفای بگەھىنинە كەسى.

پینووسى ب كەيفخوشىقە گوت: تو چەند يَا بەركەفتى ھەفالا من. چەند ئاخىقتىن تە د جەن خۆدانە.

ژیبر كەيفخوش بۇو، و پینووس ژى كەيفخوش بۇو، و ھەردو ھەفالان ژيانەكا خۆش بىر سەرى، بىيى

كە ژىك دويير بکەفن.

سەد ھەزمار

مسلم عسمەت

گەل زارۇكان سەد ھەزمار ئى من ھاتن وەشاندىن
سەنۋورىن ردوشەنبىرىي من بۇ ھەوە بەزاندىن
بابەت و بەرھەمىن ھەوە ۋەزىرىن ھەوە ستاندىن

* * *

دې بەرددوام ھىم بەر دەستىن ھەوە ھەروھەر
دې بەرھەمى شىانىن ھەوە ھەر ئىنئەم ل بەر
پشتەقانَا وەمە و ج جار ۋەزىر نامىنىم قەددەر

* * *

گەل زارۇكان ھەول دەدم پىر بىمە گۇفارەكە رەنگىن
ب بابەت و چىرۇك و ھۆزۈنىن ھەوە يېن سەنگىن
ئەى چالاک و بەھەممەندىن ب ھەزىرىن خۇ زەنگىن.

کاريکاتير

و. نا / كيكي محمد

- ئەرى دەمىن تو چويە سليمانيىن ج
ئاستەنگ بۇ تە چى نەبوون؛ چونكۆ تو
سۈرانىيى نزانى؟

- نە نە ئاستەنگ بۇ وان چى بwooون ھەتا د
من گەھشتىن !!

- باب بەھايى من لىدەف تە چەندە ؟
- كورى من ب مەليونا ناھىيەت ھېزمارتىن .
- پا دى دەھ هزارا بىدە من و ئە حسابى بېرە !!

- بابى من دكارى دا گەلەك فيتكا قەددەت .
- ووسا ديارە بابى تە گەلەكى سوحبەتچىيە
، ئەرى بابى تە چ كار دكەت ؟
- پوليسى هاتن و چوونىيە !!

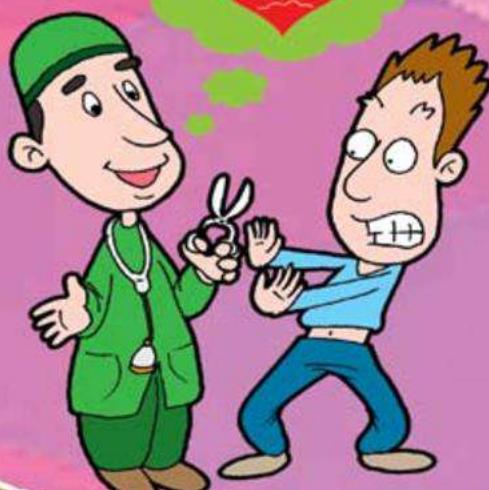

کاریکاتیر

- ئەرى تو حەز ژ قوتاپخانى دىكەمى ؟

- باودر بىكە گەلەك، بەلى ل دەمى
بەيىنۋەدانى !!

- ئەز نە دختورى نشته گەريما دلى مە ، ئەگەر

تە بقىيەت دى روېچىكەتە يا كورە
برم ؟!
چەوووووا ؟ -

- كچا من بۇ خۇ بخويىنە دەمى ئەزمۇونايە .

- دادى ئەز يال پىش پروگرامى وانىن
فيّربۇونى !!

بەرگەمەنە زارفەنە

مشك و بهق

دېرواس رەممەزان بۆتاشى

وەرزى زقستانى بۇو.. بەفر و باران گەلەك دهات.. مشكەك و بەقەك گەلەك ھەۋالىن نىڭ بۇون و ل ناڭ دارستانەكا بچويك و خۆش دۈزىان. ئەو ھەمى دەمان دگەللىك بۇون و ھەمى سېيىدە و ئىّقشاريان پېكىفە يارى دىرىن.

رۆزەكى مشكۇ ۋەگەریا مال، بابى وى ب تۈرھىيە گۆتى: نىدى ھەۋالىنیا وى بەقى نەكە! ئەم مشكىن و ئەو بەقىن، و ئەو كارىن خراب نىشا تە دىدەت. مشكۇ بەرسقا بابى خۆ دا و گۆتى: باب تو شاشى.. بەقى ھەۋالەكا باشه و ج كارىن خراب نىشا من نادەت.

بابى گۆت: نەخىر، دگەل خويشك و برايپىن خۆ بە، ھوسا كەس بە حسى مە ناكەت. مشكۇ گەلەك تۈرە بۇو، ئەم مال دەركەت.

وەرزى بەھارى هات و دارستانى خۆ ب رەنگەكى كەسک و جوان خەملاند. رۆزەكى خىزانىا مشكۇ چۈونە سەيرانەكى لېھر لىقًا ئاقەكا كويىر. خىزانىا بەقۇي ژى ھاتبۇونە وېرى سەيرانى. ژ نشكەكى فە گوستيرىكا دايىكا مشكۇ كەته د ناڭ ئاقى دا و كەس نەدشىيا وى بىنتە دەر. مشكۇ بلهز چۈر گۆتە ھافلا خۆ بەقى: ئەز بېدىنى ھارىكاريا تەمە. و گۆتى: گوستيرىكا دايىكا من يَا كەتىيە د ئاقى دا و ئەم نەشىيەن بىننەن دەرى.

بەقى بلهز هاتە بەر لىقًا ئاقى و خۆ ھافىيە د ناڭ ئاقى دا ھەتا گوستيرىك دىتى. كەيەدا دايىك و بابىن مشكۇ گەلەك هات و سوپاسىا بەقى كىن و ژ دل داخوازا لىبۈرىنى ژى كىن و گۆتنە كورى خۆ مشكۇ: ئەم د شاش بۇوين، بەقى باشتىرين ھەۋالە بۇ تە و ج جاران ھەۋالىنیا وى نەھىيە.

کۆشارا سقۇرەم

روزین مهدی حاجی

هندى ھەينه ئەم قەردارىن تەينه
بشكۈزىن ئەقىرۇ و كولىكىن سوبەينه
ل ھەمى ھەزماران ل بەندى تەينه

***

بۇ مە كۆفارەك پې قەشەنگى
زۇر ب مفایى و ب سەنگى
خۇ دخەملەنى ب ھەمى رەنگى

***

ئەم قوتابىيىن خواندىنگەھا تەينه
شەيدا و عاشقىن پەيشا تەينه
چەند دويير بىھقىن ھەر دىھل تەينه

***

سقۇرە تە گەھاند ھىزا مە
تە ئافا كىرىشىكى مە
بۇ پاشەرۇزا گەلى مە.

سقۇرە جوان

ئاقان بەھجىت

سقۇرەكى گەلهكى جوان ھەبۇو، رۇناك و لىزانى گەلهك حەز ژ فى سقۇرەدى دىرىن، ھەمى دەما
دا تىشتا بۇ فى سقۇرەدى بەنه ناڭ دارستانى، رۆزەكىن ھەردو چۈونە ناڭ دارستانى دىيت كۆ سقۇرە
يىن ل ئەردى و پىن وى يىن شىكەستى. لىزان و رۇناك گەلهك پەريشان بۇون و سقۇرە ھەلگىرن
و بىرە مال و پىن وى دەرمان كىر و سقۇرە ساخ بۇوقە و كەيىفا وان ھەردووكا گەلهك ب سقۇرە
ھات و ھەرسى پىكىفە گەلهك كەيىفخۇش بۇون.

نیچیره‌گانین بچویک

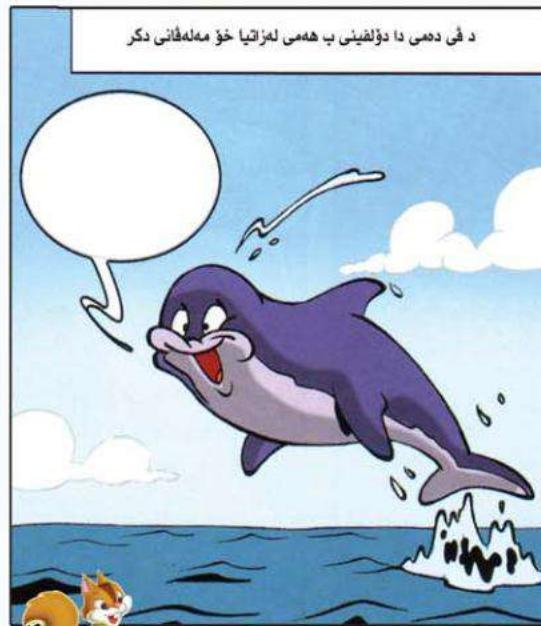
سیناریو: ساصن خویص

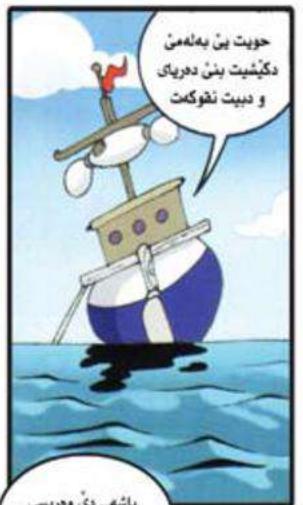
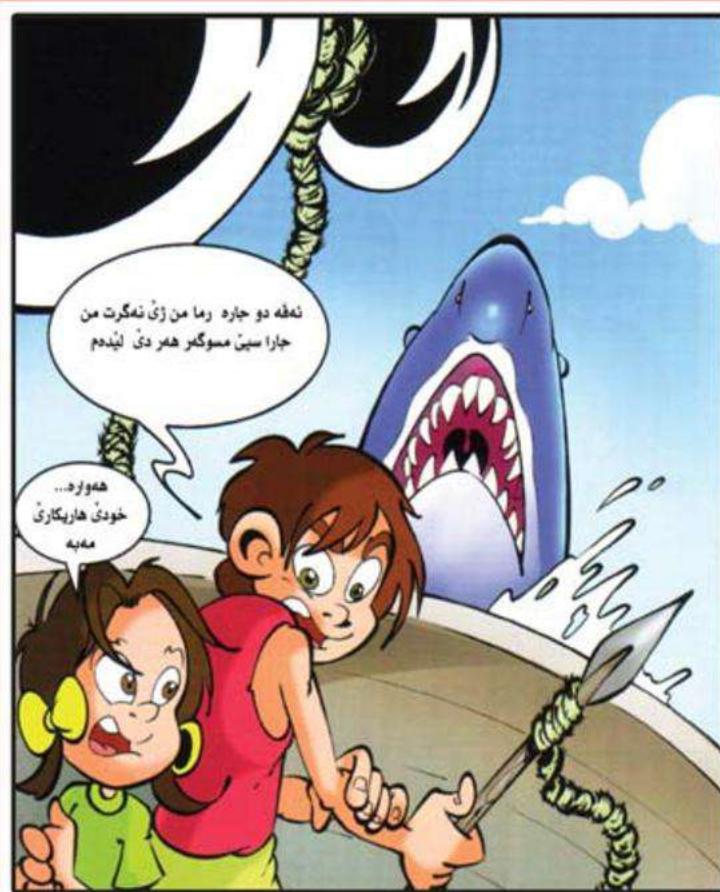
و. زعفرانی: روز محمد محمد

کورتیا
به‌القبوی

روزی رمه‌کی بهبیز ل حویتی دا.. بهل دلپیشی همفالی مه ناگه‌هدار کر کو حویت زوی ل دویض بیهنا خوینن دهین و دی وان همدویان ژناه‌بند.. و ژ همیان خراباتر ماکینا بهله‌ما وان ژ کار کمهفت بهری خو نیزیکی رهخن دریای بکمن..

ماسی

ئەلند مزىيۇى

خەرزى ل بوها را درېڭىم
ب پىيلەك داپۇشى مە
بازان پرى ھەستى مە
گوشتى من پر مفایه
رۆهن دكەت چاقايىه
بۇ خوارنى گەلەك فەرم
بۇ لەشى ئافاڭەرم.

ئەز ماسى مە ماسى مە
گياندارەك ئاڭى مە
دېرىم د روپىبار و ئاڭا دا
د ئوقيانوس و دەرييا دا
ب رېشۇلا ھەناسى دكەم
ب پەران مەلەقانىيا دكەم
باينى حەلىيى دەھەلکىشىم

يارىا خۇ ب دەستى خۇ دروست بکە

ئا: جىيەناد جەمیل

گەل ھەقلان

گەلەك جارا دەمى تو يارىا دگەل يارىيەن خۇ دكەى، تو ژى دواستىيى، لى نوكە تو
دشىي ھىندهك يارىا ب دەستى خۇ دروست بکەى.

تشتىيىن پىيدىقى: ۱) وەردەقىن رەنگاوردۇنگ ۲) مەقەسەك A4

رىيکا درستىرنى

گەلەك شىيۆين ئەندازەيى مينا (سييگوشە - چوارگوشە - بازنه) ب قەبارىن جىاواز بېرى
و پاشى ئەو تشتى تە دەقىيت وەكى ۋان نموونىن خوارى ژى دروست بکە.

سهره کوشش

لر بکاتیڈر

<..۶

بلاپیش
بلاپیش

I

<..۷

سورمانچی
سورمانچی

II

<..۸

بورانی
بورانی

III

Sohreh koshish

۷۷

۱۰۰

بەریکانه؟

پرسیارین قى هژمارى:

۱) ھەلبەستقانى كورد جىڭەرخوين كەنگى چۈويە بەر دلۇقانى خودى؟

(۱۹۹۴/۹/۲۰ - ۱۹۸۴/۱۰/۲۲)

۲) ناڤى پايىتەختى قان وەلاتان بنقىسە.
(يۇنان - نەرويچ - فرەنسا)

بەرسقا پرسیارین هژمارا بۆرى:

بەرسقا پرسیارا ئىكى: شەفتا ھەلامەتا - شەفتا چوار سىتىن - شەفتا ئىنىشىكى

بەرسقا پرسیارا دووئى: حەساروست

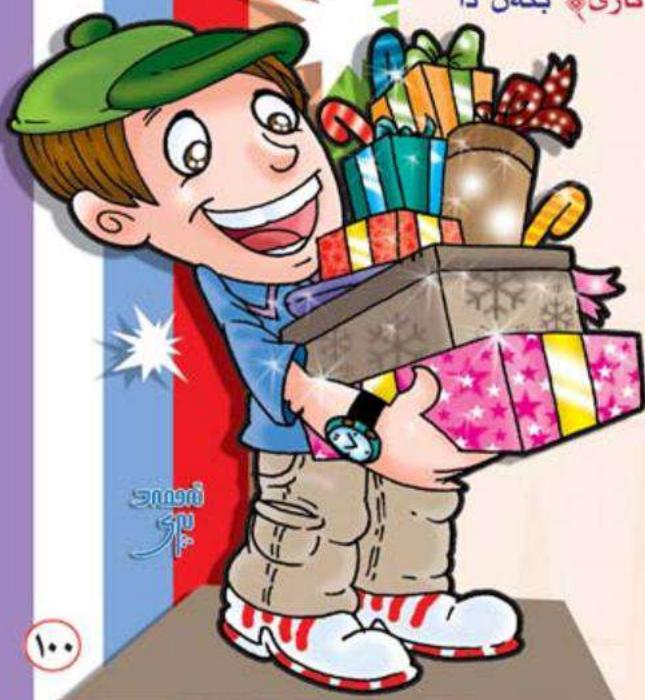
پشتى گەلەك زارۇكان بەرسقا پرسیارین مە دايىن و بەرسقىن دروست
ھاتىنە ھەلبىزارتىن، و پشتى پىشكى، خەلات بۇ قان زارۇكان دەركەفتىن:

۱) لانا مەممەد يوسف

۲) دلخوش ئىسماعىل حەسەن

۳) نورا نەحمدە سەلیم

ئەم پېرۇزباھيا قان ھەفالان دكەين و ھىقىيە پشتى دەركەفتنا كۆفارى،
سەرەدانا بارەگايىن كۆفارا سقۇرە لە تاخى رەزا، جادا شەھيدىن ئىكى
شواتى . ل تەنلىت رىقەبەريا بەلاقىرنا بەرھەمىن كازى» بىكەن دا
خەلاتىن خۇ وەربىگەن.

تىبىينى:

داخوازى ژوان زارۇكان دكەين بىن پىشكدارىن د
كۆفارا سقۇرە دا دكەن، ھەر بابەتكى بەنېرىن ناڤى
خۇ بىن سېقۇلى ل سەر بنقىسىن و دەگەل دا وىنەيەكى
قىرىكەن.. ب تايىمت دەمىن ھوين پىشكدارىن د
بەريkanى دا دكەن دا ژ مافى خۇ بىن بەر نەبن..
دگەل سوباسىيان.

پیکنین

دو کچین بچویک به حسی ناینده دکرن، یا
ئیکی گوت: خۆزی ئەز وەک دایکا خۆ مەزن بام
دا من هەر رۆز جلکین جوان و زیر بخوقة کربان
و چووبامه سەیران و داوهتا!
یا دووی گوت: خۆزی ئەز وەکی بابی خۆ مەزن
بام دا من نەھیلا با تو ژ خانی دەرکەفی!

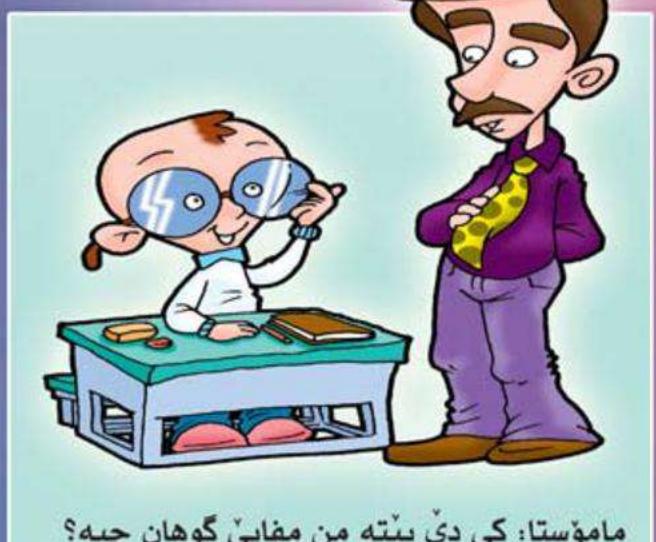
نازدار

مامۆستا: بۆچى هەر رۆز تو دردندگ دھييە
قوتابخانى.

قوتابى: ئەز ج ل ھەوە بکەم، ھوين زەنگى
لېدەن بەرى ئەز بەھىم!
رۆزهات

٢٩

مامۆستا: کى دى بىتە من مفايى گوهان چىه؟
قوتابىيەك: مامۆستا بەرچاڭكان ژ كەفتىنى
دىپارىزىت!

دىپىزىن مەممەد حەمدى

جارەكى ئىكىن عەرەب ھاتە گوندەكى كوردا و
گوتە ژنکەكى: صباح الخير.
ژنکى گوتى: صەباھ يى نىقستىھ و خەيرى ژى
يى چووويھ شۇلى!

قىبن عارف حىيتى

١٠٠

Filim kartonêñ zarokan, neyarin yan hevalin?!

A: **Haron Beroşkî**

Guman têda nîne ku zarok pitir ji hemî babetan, berê xo didene bernamê zarokan. Zanayêñ derûnnasî yên gehîştîne wê bawerê, ku filim karton êsa kêm diken, anku heval in bo zarokî. Ya diyar e (Tom û Cêrî) û (Sikubî du) û filim kartonêñ dublajkirî bo ser zimanê kurdî, rolekê karîger heye li pişkên vêrragehştinê û nexoşxane û kilînîkên noşdaran. Eve jî ji layê hindek vekolerêñ zankoyeka Emrîkî ve ya hatiye pesendkirin. Wan xûya kiriye ku lênenîrîna filim kartonan û evandina qaremanêñ wan, hizra zarokî bikar dêxît, êşanê li nik kêm diket (bi taybetî demê derzîkê didanînê yan xwînê jê dikêşin) û tîrsê ji nik vedirrevînît.

Vekoler dibêjin: Demê zarok li filim kartonan mîze diken, bila dayik û bab jî piştevan bin bo wan û wan pitir han biden bo lênenîrînê, da kesatiyeka saxlem û biwêr ji zarokê xo çêbiken; çunkî ew yê li despêka jiyanê. Madem me eve zanî, da em hemî hewil bideyn rêka jiyanê li ber wan xoş bikeyn.

پشکوژین سه‌گوشه

رهان فیض الله

دریا رزگار

عبدالباسط جبرانیل

محمد جبرانیل

نهسیب نیهاد سه‌لیم

نیوار نیهاد سه‌لیم

نهیاز سه‌دیق

محمد عزت

خالد خهیری نه محمد

محمد ردمزی

سه‌عید عزت محمد

سیدرا حه‌کیم

ناfan به‌جهت

دریا فخرهاد

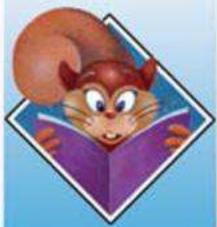

نوفین محمد

سهره‌نگ محمد

Hijmar 100
Çirya êkê
2007

Sivore

100 100 100

چېربوونا زمانه

و: نازدار

